

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Kfv.VII.38.221/2019/6.

**A tanács tagjai:** . Magyarfalvi Katalin  
a tanács elnöke  
. Kulisity Mária  
előadó bíró  
Mészárosné dr. Szabó Judit  
bíró

**A felperes:** felperes neve

**A felperes képviselője:** Dr. Káplán Erzsébet Ügyvédi Iroda  
ügyintéző: dr. Káplán Erzsébet ügyvéd

**Az alperes:** alperes neve

**Az alperes képviselője:** kamarai jogtanácsos

**A per tárgya:** fizetési felszólítás

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes**

**Az elsőfokú bíróság határozatának száma:**

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 58.K.30.004/2019/13.

**Rendelkező rész**

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 58.K.30.004/2019/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint + ÁFA felülvizsgálati költséget.

A le nem rótt 86.133 (nyolcvanhatezer-százharminchárom) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**Tényállás**

[1] A felperes 2017. április 13. napján ösztöndíjas szerződést kötött a alperessel, mint a Magyar Közigazgatási Ösztöndíj Program megvalósításában közreműködő szervvel, valamint a Nemzetgazdasági Minisztériummal, mint befogadó intézménnyel. A szerződés szerint a felek 2017. április 18. napjától 2018. február 18. napjáig terjedő határozott időtartamra a közszolgálati

tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 47. § (2) bekezdése szerinti ösztöndíjas jogviszonyt létesítenek. Az alperes az ösztöndíj szerződést 2017. november 17. napján kelt azonnali hatályú felmondással megszüntette arra hivatkozással, hogy a felperes 2017. szeptember 30. napjával befejezte a külföldi szakmai gyakorlatot és előzetes értesítés nélkül elhagyta gyakorlati helyét. Az alperes a 2018. október 29. napján kelt fizetési felszólítással a felperest 861.333 forint tartozás és kamatai fizetésére kötelezte. A fizetési felszólítás indokolása szerint a felperes szerződésszegő magatartása folytán a kifizetett ösztöndíj teljes összegét köteles visszafizetni.

### **A felperes keresete és az alperes védírata**

[2] A felperes keresetet terjesztett elő, melyben kérte a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperes jogellenesen élt az azonnali hatályú felmondás jogával és megalapozatlanul állította, hogy az ösztöndíjas szerződést önhibájából nem teljesítette.

[3] Az alperes védíratában kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a felperes keresetében tévesen jelölte meg alperesként a alperest, mert a pert helyesen a alperest vezető miniszter ellen kellett volna megindítani. Érdemben hivatkozott arra, hogy a felperes egyértelműen megszegte a szerződésben foglalt rendelkezéseket, a kiutalt ösztöndíj visszafizetésére vonatkozó fizetési felszólítás jogszerű.

[4] Az elsőfokú bíróság a per első tárgyalásán tájékoztatta a feleket, hogy hivatalból vizsgálja a bíróság hatáskörét és azt, hogy az alperes milyen minőségében bocsátotta ki a fizetési felszólítást. A felperes ezt követően kérte az eljárás megszüntetését arra tekintettel, hogy a bíróságnak az eljárás lefolytatására nincs hatásköre: az alperes nem minősül munkáltatónak, ezért a fizetési felszólítást nem hozhatta volna meg, a felek között nem közszolgálati jogviszony létesült.

### **Az elsőfokú ítélet**

[5] A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az alperes fizetési felszólítását megsemmisítette.

[6] A határozat indokolása szerint a bíróságnak a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (3) bekezdése és a Kttv. 23. § (3) bekezdése alapján hivatalból kell figyelembe vennie a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát. Az elsőfokú bíróság észlelte, hogy az ösztöndíjas jogviszony esetében a Kttv. 47. § b) pont be) alpontja kifejezetten rögzíti, hogy ahol a Kttv. munkáltatót említ, azon befogadó intézményt kell érteni. A Magyar Közigazgatási Ösztöndíjról szóló 228/2011. (X. 28.) Korm. rendelet (a

továbbiakban: Kormányrendelet) sem határoz meg eltérő szabályt a munkáltató személyére nézve. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes, aki a felperes és a Nemzetgazdasági Minisztérium által megkötött ösztöndíjas szerződésben, mint befogadó intézmény járt el, a Kttv. 149. § (8) bekezdése szerinti fizetési felszólítás kibocsátására nem rendelkezett jogszabályi felhatalmazással, így a közigazgatási cselekmény semmis és a Kttv. 14. § (4) bekezdése folytán alkalmazandó 23. § (3) bekezdése alapján érvénytelen. Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy az alperes személye nem megfelelő módon került meghatározásra, miután az ösztöndíjas jogviszonyban az alperes „vett részt”. Alaptalan továbbá a felperes eljárás megszüntetésére irányuló indítványa is, mert a bíróságnak a Kp. 4. § (2) bekezdése és a (7) bekezdés 3. pontja alapján fennáll a hatásköre az ügy elbírálására. Ezek szerint ugyanis közigazgatási jogvita a közszolgálati és a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita is. Közszolgálati jogviszony: az állam vagy az állam nevében eljáró szerv és az állam nevében foglalkoztatott személy között munkavégzés, illetve szolgálatteljesítés céljából létesített, a köz szolgálatára irányuló, törvényben meghatározott speciális kötelezettségeket és jogokat tartalmazó jogviszony, amely lefedi a felek között létrejött ösztöndíjas jogviszonyt is.

#### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

[7] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben - a Kttv. 47. §-a, 149. § (8) bekezdése, valamint a Kormányrendelet 4. § (1) bekezdés j) pontja, 4. § (2) bekezdése és 12. § (1)-(2) bekezdései megsértése miatt - annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte.

[8] Az alperes hivatkozása szerint a Kormányrendelet 2. § (1) bekezdése értelmében az ösztöndíj program működtetéséért a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter felel, a 4. § (1) bekezdés j) pontja alapján a alperes ellátja az ösztöndíjas szerződések megkötésével, módosításával, megszüntetésével kapcsolatos feladatokat. A Kormányrendelet 2. § (2) bekezdés a) pontja értelmében - figyelemmel a 4. § (1) bekezdés j) pontjára is - az alperes, mint közreműködő szervezet és nem mint munkáltató járt el a szerződés megkötésekor és annak azonnali hatályú felmondással történő megszüntetésekor, valamint a fizetési felszólítás közlésekor. Az ösztöndíj program működtetésének pénzügyi fedezetét a Kormányrendelet 4. § (2) bekezdése értelmében a minisztérium - alperes - költségvetésében kell tervezni és a szerződés 5. pontja szerint is az ösztöndíjat a alperes, mint közreműködő szervezet folyósítja. A szerződés 21. pontja kifejezetten arról rendelkezik, hogy az ösztöndíjas az ösztöndíj

visszafizetését a alperes Magyar Államkincstárnál vezetett meghatározott számú számlájának javára köteles teljesíteni.

[9] Az elsőfokú bíróság ítélete tévesen tartalmazza, hogy az alperes befogadó intézmény lett volna, mert az alperes közreműködő szervként járt el, továbbá téves logikai következtetést vont le, amikor megállapította, hogy a befogadó intézmény, vagyis a Nemzetgazdasági Minisztérium, mint munkáltató lett volna jogosult a felperessel szembeni fizetési felszólítás kibocsátására. Ez ugyanis ellentétes a Kormányrendelet 4. § (1) bekezdés j) pontjával, mely szerint a alperes látja el az ösztöndíjas szerződések megkötésével, módosításával, megszüntetésével kapcsolatos feladatokat. Tévesen jutott a bíróság arra a következtetésre is, hogy az ösztöndíjas jogviszony közszolgálati jogviszonynak minősül. A Kp. 4. § (7) bekezdésének 3. pontja alapján a felek között létrejött ösztöndíjas jogviszony nem feleltethető meg a közszolgálati jogviszonynak, figyelemmel a Kttv. 47. §-ára is. Ebből kifolyólag az bíróságnak az a megállapítása, hogy „a közszolgálati jogviszony lefedi a felek között létrejött ösztöndíjas jogviszonyt”, téves. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a Kttv. 47. § (3) bekezdés a) pontja és a 47. § (5) bekezdés b) pont bf) alpontja is, valamint a Kormányrendelet 9. § (2) bekezdése.

[10] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését. Hivatkozásképpen előadta, hogy a bíróság helytállóan jutott arra az álláspontra, hogy a fizetési felszólítás, mint a Kttv. szerinti igényérvényesítési mód kizárólag a munkáltatót illeti meg, így az alperes fizetési felszólítása jogszabályba ütközik. A bíróság ugyanakkor tévedett a saját hatásköre megítélésekor, a közigazgatási és munkaügyi bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az eljárás lefolytatására. Az ösztöndíjas jogviszony nem közszolgálati jogviszony, melyet a Kormányrendelet 9. § (2) bekezdése is alátámaszt, így a Kp. 4. § (2) bekezdés szerinti közigazgatási jogvita körébe nem vonható.

## **A Kúria döntése és jogi indokai**

[11] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.

[12] állították a felek, hogy a köztük fennállt jogviszony nem minősült közszolgálati jogviszonynak, és ezért - a felperes hivatkozása szerint - az eljáró bíróságnak sem volt hatásköre az ügy elbírálására. A Kp. 4. §-a határozza meg a közigazgatási jogvita tárgyát, a rendelkezés elsőfokú eljárás idején hatályos (2) bekezdése szerint közigazgatási jogvita a közszolgálati és a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita is. A 4. § (7) bekezdés 3. pontja rögzíti a közszolgálati jogviszony fogalmát: az állam vagy az állam nevében eljáró szerv és az állam nevében foglalkoztatott személy között munkavégzés, illetve szolgálatteljesítés céljából létesített, a köz szolgálatára

irányuló, törvényben meghatározott speciális kötelezettségeket és jogokat tartalmazó jogviszony; ide nem értve a bírák, az igazságügyi alkalmazottak, továbbá az ügyészségi alkalmazottak szolgálati viszonyát, valamint a munkaviszonyban állók jogviszonyát.

[13] Az ösztöndíjas jogviszony az ösztöndíjas és a foglalkoztató közötti, részben szakmai készségek elsajátítására és tapasztalatszerzésre, részben feladatok ellátására létrejött határozott idejű speciális foglalkoztatási jogviszony. A Kttv. 47. § (1) bekezdése szerint a Kormány a közigazgatási szakmai gyakorlat támogatására ösztöndíjat alapíthat. A Kormányrendelet 1. §-a szerint a Magyar Közigazgatási Ösztöndíj (a továbbiakban: ösztöndíj) a Kormány által alapított ösztöndíj, melynek célja a megfelelően képzett, szakmailag elhivatott, gyakorlati tapasztalattal rendelkező, a nemzeti közigazgatás iránt elkötelezett szakember-utánpótlás biztosítása. Ezzel összefüggésben rendelkezik úgy a törvény és a Kormányrendelet, hogy az ösztöndíjas jogviszonyt létrehozó szerződésben meghatározott feltételek sikeres teljesítését követően az ösztöndíjas és a befogadó intézmény között kormánytisztviselői jogviszony létesül.

[14] A minisztériummal kötött ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyra a Kttv. rendelkezései irányadóak. A Kttv. 47. § (5) bekezdés meghatározza az államigazgatási szervvel létesített ösztöndíjas jogviszonyra alkalmazandó közzszolgálati rendelkezéseket, s ezek között a kormányzati szolgálati jogviszony tartalmát meghatározó jogokra és kötelezettségekre vonatkozó 75. § (1) bekezdés a)-b) és e)-j) pontját, (2)-(5) bekezdését, 76. § (1) bekezdését, továbbá a bírósági eljárásra irányadó - köztisztviselőkre vonatkozó - 238. §-t is. Nem kell viszont alkalmazni például az előmenetelre és az illetmény megállapítására vonatkozó szabályokat. Az ösztöndíjas jogviszonyra így megfelelően alkalmazandó a Kttv. 76. § (1) bekezdés a) pontja is, mely szerint a kormánytisztviselő [a Kttv. 47. § (5) bekezdés b) pont bd) alpont szerinti ösztöndíjas] köteles feladatait a köz érdekében a jogszabályoknak, a hivatásetikai elveknek és a vezetői döntéseknek megfelelően, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan, a kulturált ügyintézés szabályai szerint ellátni. A Kttv. 47. § (5) bekezdés b) pont bc) alpontja szerint ahol e törvény kormányzati szolgálati vagy közzszolgálati jogviszonyt említ, ott ösztöndíjas jogviszonyt kell érteni. Az államigazgatási szervvel ösztöndíjas jogviszonyban állókra alkalmazandó szabályozás a Kttv. kormányzati szolgálati jogviszonyban állókra vonatkozó Harmadik részében, a kormánytisztviselőkre vonatkozó V. fejezetben, a kormányzati szolgálati jogviszony létesítése cím alatt került szabályozásra. Az elmondottak alapján a minisztériummal kötött ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony, mint részben képzésre és tapasztalatszerzésre, részben feladatok ellátására létrejött olyan speciális foglalkoztatási jogviszony, amelynek célja a

kormánytisztviselői szakember utánpótlás biztosítása, a Kp. 4.§ (7) bekezdés 3. pontja szerinti közszolgálati jogviszonynak minősül. A felperes által hivatkozott Kormányrendelet 9. § (2) bekezdése az ösztöndíjas foglalkoztatás mellett az egyéb, munkavégzésre irányuló, így közszolgálati jogviszony egyidejű fennállásának tilalmát tartalmazza, de abból nem következik, hogy a jogviszony maga ne minősülne közszolgálati jogviszonynak.

[15] Ezt követően a Kúria vizsgálta az elsőfokú bíróság azon felülvizsgálati kérelemmel támadott megállapítását, hogy az alperes nem volt jogosult a fizetési felszólítás kibocsátására. Az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony szinallagmatikus kétoldalú jogviszony. A Kttv. 47. § (5) bekezdése felhívja egyes Kttv-beli szabályok megfelelő alkalmazását, így megfelelően alkalmazni kell a 75. § (1) bekezdés a)-b) és e)-j) pontját, melyek szerint az államigazgatási szerv köteles az ösztöndíjast foglalkoztatni, a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítani, a munkaköri feladatok elvégzéséhez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, az ösztöndíjas e törvényben meghatározott illetményét és egyéb járandóságait megfizetni. A Kttv. 47. § (5) bekezdés b) pont be) alpontjának azon rendelkezése, mely szerint ahol e törvény munkáltatót említ, azon befogadó intézményt kell érteni, meghatározza a jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során eljáró munkáltató személyét, a közszolgálati jogviszony alanyát. A Kttv. 259. § (1) bekezdés 2. pontja felhatalmazást ad a Kormánynak, hogy rendeletben a Kormány által alapított ösztöndíjra vonatkozó részletes szabályokat megállapítsa.

[16] A perbeli időben hatályos Kormányrendelet az ösztöndíj program megvalósítása érdekében háromoldalúvá jogviszonyt alakított ki azzal összefüggésben, hogy a 2. § (1) bekezdése szerint a program működtetéséért a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter felel, aki a végrehajtást az általa vezetett minisztérium útján gyakorolja: a 8. § (4) bekezdése szerint a szakmai gyakorlattal kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket az ösztöndíjas, a befogadó intézmény és a minisztérium által aláírt ösztöndíjas szerződés határozza meg. A rendelet szabályozása értelmében az alperes a közreműködő, a koordinátor, aki a program megvalósítása érdekében módszertani irányítást és monitoring tevékenységet végez, a képzéseket biztosítja, az ösztöndíjas szerződés megkötésével, módosításával, megszüntetésével kapcsolatos és pénzügyi ügyviteli feladatokat ellátja. A befogadó intézmény adja a feladatokat, míg az ösztöndíjas köteles e feladatokat a jogszabályok, a befogadó intézmény belső szabályzatai, utasításai alapján ellátni, valamint a befogadó intézmény által előírt megbeszéléseken, egyéb programokon, valamint a minisztérium által előírt képzéseken, részt venni.

[17] A bíróságnak és a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a Kttv. 47. § (5) bekezdés b) pontjában meghatározott munkáltatói szabályozás és a Kormányrendelet

szerinti, a program működtetése érdekében megalkotott előírások miként viszonyulnak egymáshoz. A Kttv. 259. § 2. pontja szerinti felhatalmazás alapján megszületett, a hierarchikus jogforrási rendben alacsonyabb szintű Kormányrendelet az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésére figyelemmel törvénnyel nem lehet ellentétes, melyre figyelemmel kellett értelmezni a kormányrendelet előírásait. A Kttv. 47. § (5) bekezdés b) pont be) alpontja meghatározza, hogy az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban a befogadó intézmény a munkáltató, ő teljesíti a munkáltatói kötelezettségeket, gyakorolja a munkáltatói jogokat, vagyis jogosult a Kttv. 47. § (5) bekezdése folytán alkalmazandó Kttv. 149. § (8) bekezdése szerinti, az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonnyal összefüggő tartozás megtérítésére írásbeli felszólítás kiadására. Miután a Kttv. 149. § (10) bekezdése szerinti engedményezés sem történt az ügyben, a kógens jogszabályi rendelkezésekkel ellentétesen a közreműködő szervezet által kibocsátott írásbeli felszólítás, mint egyoldalú jognyilatkozat a Kttv. 14. § (4) bekezdése folytán alkalmazandó 23. § (1) és (3) bekezdései szerint semmis, érvénytelen.

[18] A felülvizsgálati kérelemben jogszabálysértésként hivatkozott Kormányrendelet 4. § (1) bekezdés j) pontja, valamint a (2) bekezdés csak az ösztöndíj program megvalósításával kapcsolatos egyes feladatköröket állapítja meg. A Kormányrendelet 12. § (1) bekezdése a felmondásra jogosult személyét szabályozza, a (2) bekezdés a visszafizetési kötelezettséget írja elő. A hivatkozott rendelkezések a munkáltató személyét, az ösztöndíjas jogviszony alanyát nem érintik, annak változatlanul a befogadó intézményt kell tekinteni. A rendelet mellett az ösztöndíjas szerződésben sincs lehetőség jogszabállyal ellentétesen meghatározni a munkáltatói jogosítványok címzettjét. Az, hogy a munkáltató egyes kötelezettségeit milyen közreműködő szervezet útján gyakorolja, a jogviszony alanyai tekintetében változást nem eredményez.

[19] Az alperes befogadó intézményként való szerepeltetése az elsőfokú ítélet indokolásában nyilvánvaló elírás volt, mely az ügy érdemére nem hatott ki.

[20] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján - hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

[21] Az alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 85. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati költségének megtérítésére, melynek összege a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontján és a felperes által csatolt ügyvédi megbízási szerződésen alapul.

[22] A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján határozta meg. Az alperes az Itv. 5. §

(1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja alapján a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetése alól mentesül, azt helyette a magyar állam viseli.

[23] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet - a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül bírálta el.

[24] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

, 2020. május 6.

. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Kulisity Mária s. k.  
előadó bíró, Mészárosné Dr. Szabó Judit s. k. bíró